

RADIOGRAFIA ATACURILOR

ASUPRA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

SEPTEMBRIE 2016 – DECEMBRIE 2017

Acest document prezintă informații cu privire deteriorarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile (OSC) din Moldova. Documentul este elaborat în contextul în care un număr din ce în ce mai mare de OSC-uri independente devin ținta numeroaselor acțiuni de discreditare și denigrare a lor.

Scopul principal al documentului este de a atrage atenția la pericolul atacurilor orchestrate asupra funcționării OSC-urilor și a determina autoritățile publice, instituțiile private și persoanele care susțin respectivele atacuri să se oprească și să permită OSC-urilor să activeze liber. De asemenea, acest document are scopul de a permite OSC-urilor să formuleze o reacție promptă la atacurile împotriva lor.

În sensul prezentului document, atacurile reprezintă în special articole mass-media sau intervenții publice care prezintă sectorul non-profit drept organizații care promovează interesele țărilor străine sau care slujesc intereselor partidelor politice. În alte cazuri, aceste atacuri iau forma unor acțiuni directe din partea reprezentanților autorităților publice care hărțuiesc administrativ OSC-urile prin excluderea lor din procesul de elaborare a politicilor publice sau prin lansarea unor inițiative legislative menite să deterioreze mediul de activitate al OSC-urilor.

Campaniile de discreditare și denigrare sunt lansate în majoritatea cazurilor de către grupuri mass-media, bloggeri, reprezentanți ai partidelor politice, precum și de alți formatori de opinie afiliați partidelor de la guvernare. În cazuri singulare, acestea sunt lansate chiar de către reprezentanți ai unor OSC-uri. De regulă, aceste atacuri sunt inspirate din discursurile oficialilor sau politicienilor de rang înalt. Scopul acestor atacuri pare să fie descurajarea sectorului asociativ de a se implica activ în afacerile publice sau de a critica inițiativele legislative care pun în pericol democrația. Atacurile orchestrate sunt un indicator al unui adevărat pericol pentru o funcționare normală a OSC-urilor din Republica Moldova și o amenințare la adresa democrației.

Informația inclusă în document a fost obținută din resursele mass-media disponibile online și rețelele de socializare, precum și din analiza cantitativă și calitativă a acestora. Monitorizarea nu este exhaustivă. Atacurile sunt incluse în ordine cronologică, începând cu luna septembrie 2016. Unele atacuri au fost indicate într-un bloc unic, cum ar fi cele care au vizat OSC-urile care s-au opus inițiativei de schimbare a sistemului electoral, precum și tentativa de a limita finanțarea de peste hotare a OSC-urilor în proiectul legii cu privire la organizațiile necomerciale.

Informația despre atacuri va fi actualizată periodic de către organizațiile semnatare. În cazul în care dețineți o informație care poate fi catalogată drept un atac la adresa OSC-urilor, aceasta poate fi transmisă la adresa ilie.chirtoaca@crjm.org pentru a fi inclusă în următorul raport de monitorizare.

Inițiativa de a documenta și monitoriza atacurile este inspirată din [Ungaria](#), țară al cărei mediu asociativ se confruntă cu provocări similare de câțiva ani. Documentul este elaborat și prezentat de organizațiile semnatare, indicate la sfârșitul documentului, care au colaborat inițial la colectarea datelor.

Organizațiile semnatare sunt indicate la sfârșitul documentului. Lista semnatărilor este deschisă.

2016	
15 septembrie 2016	<p>La 15 septembrie 2016, 30 de ONG-uri au publicat o declarație comună prin care și-au exprimat dezacordul cu privire la cooperarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) cu Fundația lui Vlad PLAHOTNIUC „Edelweiss” și serviciul public „Telefonul Copilului” în cadrul campaniei „Familii Ocrotite”. În declarație se menționa că serviciul public „Telefonul Copilului”, finanțat din bugetul de stat, era promovat în campania „Familii Ocrotite” ca fiind un serviciu privat al fundației respective, deși proprietarul și administratorul acestui serviciu este MMPSF. ONG-urile s-au arătat preocupate că un serviciu public este asociat cu o fundație cu implicare politică și în campania electorală de alegere a președintelui țării.</p> <p>MMPSF a declarat că serviciul „Telefonul Copilului” este unul public și orice organizație poate să-l promoveze printr-o adresare prealabilă la minister. Ministerul a menționat că nu a sprijinit logistic și nici financiar campania „Familii Ocrotite”, aceasta nefiind finanțată din bani publici, ci strict din sursele Fundației „Edelweiss”. Ministerul și-a exprimat regretul că ONG-urile „<i>în schimbul conjugării eforturilor comune pentru bunăstarea copilului și familiei din țară, aleg să desfășoare campanii sterile cu conotații politice</i>”. Ulterior, această frază a dispărut de pe pagina web a MMPSF.</p>
15 septembrie 2016	<p>În urma publicării declarației comune a 30 de ONG-uri privind dezacordul menționării unui serviciu public în campania desfășurată de Fundația „Edelweiss” (a se vedea mai sus), Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol intitulat „Despre cum ONG-urile (inclusiv cele verzi) îi fac PR acțiunilor lui Plahotniuc”. Acesta a menționat că ONG-urile au semnat declarația din frică, „<i>pentru că Plahotniuc și alte fundații locale nu le vor da bani pentru acțiunile de promovare iar o campanie reușită le-ar putea tăia radical fondurile venite din străinătate</i>”.</p>
2017	
Februarie – Martie 2017 Tentativa de a limita activitățile politice ale ONG-urilor în Strategia Națională de Integritate și Anticorupție 2017-2020	<p>În februarie 2017, la propunerea unor ONG-uri, Centrul Național Anticorupție (CNA) a completat proiectul Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție 2017-2020 (SNIA) cu Pilonul VIII „Societatea civilă și mass-media”. La descrierea problemei, erau indicate câteva afirmații tendențioase despre societatea civilă, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „<i>nivelul scăzut de încredere în organizațiile neguvernamentale (15%) și în mass-media (31%)</i>”. Deși nu este un nivel ridicat de încredere, acesta era mai înalt decât încrederea în Guvern, care în noiembrie 2016 era de 9.2%. În plus, nu este clar ce legătură are aceasta cu SNIA; - „<i>dependența financiară a organizațiilor neguvernamentale de fondurile externe în proporție de 85%, ceea ce le influențează în alegerea priorităților</i>”, care reprezintă o concluzie nefondată și tendențioasă în ceea ce ține de alegerea priorităților, fără vreo analiză de suport; - „<i>marea majoritate a organizațiilor neguvernamentale nu respectă exigențele de etică și integritate</i>” și există „<i>acuzatii de partizanat politic</i>”, fără a face o referință la vreo analiză care ar avea asemenea concluzii sau vreo cauză concretă, făcând astfel o generalizare periculoasă, fără exemple și situații concrete.

	<p>Printre soluții, au fost indicate interzicerea apartenenței și afilierei politice a membrilor organului de administrare al organizației neguvernamentale, ceea ce constituie o încălcare a standardelor europene și internaționale în domeniul libertății de asociere, și interzicerea desfășurării de către beneficiarii desemnării procentuale și finanțării publice/de stat a activităților cu caracter politic (fără a explica ce înseamnă activități cu caracter politic, care pot include și activități legate de politici publice, spre exemplu implicarea în elaborarea și comentarea proiectelor de acte normative).</p> <p>În urma comentariilor unor organizații ale societății civile (OSC), CNA a exclus descrierea de la Pilonul VIII al SNIA, menținând titlul acestuia. Proiectul propus de CNA a fost aprobat de Guvern la 1 martie 2017 și adoptat de Parlament la 30 martie 2017. Parlamentul a menținut Titlul Pilonului VIII fără a include descrierea situației și a acțiunilor, în pofida recomandărilor OSC-urilor de a exclude titlul.</p>
9 februarie 2017	<p>În cadrul unei întâlniri a grupului de lucru privind supravegherea implementării Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției (SRSJ), dl Dorel MUSTEAȚĂ, membru al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a declarat public că „ei” (CSM) colectează date despre Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și vor veni în curând cu un raport despre CRJM, insinuând că acele date sunt în defavoarea CRJM. La 24 februarie 2017, CRJM a expediat o scrisoare către CSM, solicitând mai multe detalii cu privire la natura rapoartelor menționate de dl. Musteață și dacă declarațiile acestuia reprezintă poziția oficială a CSM, dar nu a urmat niciun răspuns.</p>
20 februarie 2017	<p>Platforma media online Realitatea.md a publicat un articol intitulat „Scade drastic încrederea populației în ONG-uri, mass-media și instituțiile publice din țară! Ce cote au atins acestea în 2016”. În articol se menționează despre cota redusă de încredere în societatea civilă de circa 15%, fiind redusă de la 26-30%, făcându-se referință la Barometrul Opiniei Publice (BOP) din octombrie 2016. Autorii articolului au subliniat că încrederea în instituțiile publice a scăzut cu doar 2-4%. În realitate, potrivit aceluiași BOP (pag. 42), încrederea în instituțiile publice era cu mult mai joasă decât încrederea în ONG-uri (în Guvern – circa 9%, iar în Parlament – circa 6%). În articol se menționează că unele din cauzele scăderii încrederii în ONG-uri sunt „dependența financiară externă de granturi (90%) cu asimilarea priorităților respective” și „susținerea directă a candidaților politici”. În articol se menționează și câteva soluții de ameliorare a situației de la Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO), care se referă, printre altele, la respingerea politizării ONG-urilor și de atragere a acestora în activități politice.</p>
22 februarie 2017	<p>La 22 februarie 2017, a avut loc Forumul Civic de Monitorizare a implementării Acordului de Asociere RM-UE. În cadrul evenimentului, organizatorii urmau să prezinte trei rapoarte tematice de monitorizare a implementării Acordului de Asociere RM-UE, în domeniile mediului, justiției și energiei. CReDO (Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului) urma să prezinte rapoartele dedicate sectoarelor justiției și energiei, însă raportul pe justiție nu fusese publicat și nici prezentat membrilor Platformei până la eveniment. Discursul Președintelui CReDO prezenta în termeni preponderent laudativi reforma în justiție. Nici proiectul declarației cu privire la reformele în justiție, ce urma a fi adoptată de către participanții la eveniment, nu a fost consultată în prealabil cu reprezentanții Platformei, ci</p>

	<p>a fost distribuită participanților doar în ziua conferinței, iar conținutul acesteia nu menționa mai multe probleme serioase evidente din justiție.</p> <p>La 3 martie 2017, un grup de ONG-uri membre ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic au emis o declarație comună prin care au respins orice asociere cu opiniile și prezentările realizate de CREDO în cadrul evenimentului din 22 februarie 2017. De asemenea, ONG-urile semnatare și-au exprimat îngrijorarea cu privire la înrăutățirea mediului de activitate al organizațiilor societății civile. Acestea au atras atenția la acțiuni lansate recent în mass-media afiliate guvernării cu scopul de a diviza și discredita organizațiile societății civile, inclusiv prin poziționarea lor împotriva unor organizații cvasi-neg guvernamentale, și la un climat general de intimidare sporită de către autoritățile publice a mijloacelor de informare în masă independente.</p>
<p>11 martie 2017</p>	<p>Agencia de știri „Info-Prim Neo” a publicat o noutate intitulată „Ce determină deteriorarea situației pe segmentul societății civile?”, care a fost preluată de platforma media online Realitatea.md, însă cu un alt titlu - „Încrederea populației în ONG-uri este în scădere. Aspectele ce duc la deteriorarea situației pe segmentul societății civile”. Articolul îl citează pe Ion MANOLE, directorul executiv al Asociației Promo-LEX, care a declarat că activitatea unor organizații neguvernamentale care sunt mai critice sau mai vizibile pe anumite segmente este împiedicată prin presiune. Aceasta se manifestă prin lipsa deschiderii din partea unor reprezentanți ai statului față de organizațiile care au expertiza necesară.</p> <p>În același timp, în articol este citat și Sergiu OSTAF, președintele Centrului de Resurse pentru Drepturile Omului (CREDO), care a declarat însă că diminuarea încrederii în societatea civilă se datorează inclusiv implicării acestora în activitățile politice. El a mai menționat că „<i>dependența excesivă de finanțările din afară, când donatorii practic determină prioritățile, astfel că organizațiile se simt detașate de interesele oamenilor</i>”. „<i>Aud că unele persoane din organizații figurează în dosare pe rol, însă nu cunoaștem în mod veridic, dar cred că într-un an-doi se va cunoaște. Ar fi bine ca oamenii să nu aștepte, să anunțe că își încheie activitatea, pentru că așa este normal</i>”, a mai adăugat dl Ostaf.</p> <p>La final, în articol se menționează că „<i>mai multe organizații ale societății civile au sesizat recent despre deteriorarea situației pe interiorul societății civile</i>”, sugerând că deteriorarea situației societății civile s-ar datoră sie înseși. Aceasta este o denaturare a apelului public al OSC-urilor din 3 martie 2017 (a se vedea mai sus), în care s-a menționat deteriorarea mediului de activitate al societății civile din cauza atacurilor la care este supusă de mass-media afiliată politic și autorități publice.</p>
<p>Martie 2017 „Blocul modificarea sistemului electoral” - Acuzații de afiliere politică pentru critica adusă de societatea civilă</p>	<p>6 martie 2017 - Vladimir PLAHOTNIUC, președintele Partidului Democrat din Moldova (PDM), a anunțat inițiativa PDM de modificare a sistemului electoral din proporțional în uninominal.</p> <p>7 martie 2017 - O parte din ONG-uri s-au opus acestei inițiative, deoarece subiectul nu era o prioritate și era contrar angajamentelor asumate anterior de a modifica Codul electoral și legislația conexă în urma adreselor Curții Constituționale din decembrie 2016, potrivit unui apel public din 2 februarie 2017.</p> <p>7 martie 2017 - Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol tendențios despre conferința de presă a organizațiilor societății civile, în care a menționat: „<i>Dle Candu, aveți soviste, societatea civilă nu reușește să spele bani pe marginea votului uninominal!, Dați-le</i></p>

**propunerii PDM
de schimbare a
sistemului
electoral**

timp!; ... Dle Candu, chiar nu vă este milă de sărmana „societate civilă” care trăiește din otkat-uri și din faptul că face proiecte de legi câte 5-6 ani doar pentru a motiva partenerilor lor să le mai dea niște bani; ... Eu am impresia că ”societatea civilă” avea să fie tare fericită dacă Plaha adopta tacit proiectul. Banii de la donatori pentru așa chipeș ar fi venit fără să scrie proiecte”.

12 martie 2017 - Corneliu CIUREA, analist politic, a declarat în cadrul unei [emisiuni](#) (minutul 09.40 – 10.20) despre modificarea sistemului electoral că poziția ONG-urilor care s-au pronunțat împotriva modificării sistemului electoral „*pare mai degrabă o atitudine politică, ea se asociază formațiunilor care nu sunt de acord cu această idee a sistemului uninominal*”. Aceste declarații au fost reproduse la 13 martie și pagina web [Adevărul Moldova](#).

7 mai 2017 - 53 de OSC-uri necunoscute publicului au declarat că susțin modificarea sistemului electoral. Potrivit unei [investigații jurnalistice](#), printre acele OSC-uri se aflau mai multe organizații fondate de către reprezentanții partidelor politice și rudele acestora, care au lansat inițiativa modificării sistemului electoral.

11 mai 2017 – Platforma media online Today.md a publicat un articol intitulat „[Cine stă în spatele ONG-urilor care se opun votului direct pentru Parlament?](#)” în care denigrează ONG-urile care s-au opus schimbării sistemului electoral, făcând aluzie că au legături cu fostul prim-ministru Vladimir FILAT și că ar face-o pentru resurse financiare.

5-14 mai 2017 - mai multe OSC-uri au organizat proteste împotriva modificării sistemului electoral.

15 mai 2017 - Andrian CANDU, președintele Parlamentului, a declarat în cadrul unei [emisiuni TV](#) (minutul 13.20 - 16.22) că organizațiile care nu susțin schimbarea sistemului electoral sunt afiliate politic. El a mai menționat că Centrul de Resurse Juridice din Moldova, care este specializat pe reforma justiției, nu ar trebui să se expună pe marginea subiectului electoral, deoarece este o recomandare politică.

19 mai 2017 - peste 20 de OSC-uri au lansat o declarație comună în care au menționat că atacurile împotriva OSC-urilor care s-au opus modificării sistemului electoral este inadmisibil și au menționat că ***expunerea opiniilor pe subiecte ce țin de sistemul electoral nu constituie afiliere politică***. OSC-urile au invitat reprezentanții autorităților publice, partidelor politice și instituțiilor mass-media să se abțină de la atacurile asupra OSC-urilor active, independente și cu opinii critice cu privire la inițiativele autorităților.

25 mai 2017 - Victor GURĂU, analist, a declarat în cadrul emisiunii Fabrika, difuzată de postul Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova (PDM), că societatea civilă execută comenzi: „*Cine sunt acești reprezentanți ai societății civile...ce comenzi execută...pentru că aici este necuratul, între noi, și nu Putin, Șoigu sau Kiselev de la Moscova*” (minutul 35:45). „*Tot ce fac presupusa presă independentă și societatea civilă care luptă împotriva inițiativei guvernării de a schimba sistemul electoral, de fapt îl favorizează pe Dodon și pe Moscova*” (minutul 37:45).

11-12 iunie 2017 - Postul Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova (PDM), a publicat un [reportaj](#) despre un protest din fața Parlamentului împotriva schimbării sistemului electoral din 11 iunie 2017, în care a declarat că jurnaliștii acestei televiziuni au fost agresați de către manifestați. Reporterul a declarat, printre altele, că „*Agresarea*

jurnaliștilor a fost justificată de către Petru MACOVEI, directorul Asociației Presei Independente, organizație care are drept scop apărarea intereselor jurnaliștilor”. În același timp, dl Macovei a declarat în cadrul reportajului: „Eu cred că orice acțiuni și orice violență fizică sau verbală este inadmisibilă. În același timp, cred că o asemenea atitudine a manifestanților este și inclusiv urmare a faptului că posturile de televiziune din trust-urile dvs. manipulează opinia publică referitor la acest protest”. În următoarea zi, **Andrian CANDU, președintele Parlamentului**, a publicat un [mesaj pe Facebook](#) în care l-a acuzat pe Petru MACOVEI că ar fi justificat agresarea unor jurnaliști de la Publika TV. Dl Candu a etichetat în postarea sa reprezentanții misiunilor diplomatice și, în special, donatorii străini care operează în Moldova. Dl Macovei [a replicat](#) că declarația la care se referă dl Candu ar fi fost distorsionată de către jurnaliști și că el ar fi declarat că orice agresiune este inadmisibilă, dar că comportamentul agresiv este cauzat inclusiv de faptul că Publika TV, în loc să informeze corect despre proteste, manipulează opinia publică.

13 iunie 2017 - Vladimir PLAHOTNIUC, președintele PDM, a acuzat ONG-urile de afiliere politică: „Faptul că ... un număr foarte mic de ONG-uri care își demonstrează afiliere politică luptă împotriva dreptului moldovenilor de a-și alege direct deputații, considerăm că este un lucru regretabil. ...Respectăm dreptul lor de a avea altă opinie și de a o manifesta așa cum doresc ei. Însă nu putem accepta ca aceste mici grupuri să ia în captivitate acest termen de societate civilă și să aibă pretenția că reprezintă toți moldovenii, atâtă vreme cât, în realitate, s-a văzut că ei de fapt reprezintă un grup foarte mic de cetățeni”.

15 iunie 2017 - mai mulți reprezentanți ai OSC-urilor au organizat o [conferință de presă](#) cu privire la concluziile protestelor împotriva modificării sistemului electoral. Aceștia au enumerat carențele inițiativei cu privire la modificarea sistemului electoral și au recomandat autorităților să renunțe la proiectul de lege.

30 iunie 2017 – mai multe OSC-uri au publicat o [declarație comună](#) prin care au chemat autoritățile să renunțe la schimbarea sistemului electoral, notând că aceasta este și [recomandarea Comisiei de la Veneția](#) după avizarea proiectului de lege.

18 iulie 2017 - Postul Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova (PDM), în cadrul emisiunii Fabrika cu subiectul „[Poporul nu crede societății civile](#)”, a discutat despre rezultatele [sondajului IMAS](#) din 18 iulie 2017 referitor la schimbarea sistemului electoral. În **reportajul pregătit pentru emisiune** s-a menționat: „Potrivit studiului [IMAS], 70% dintre cei chestionați nu intenționează să meargă la protestele organizate de organizațiile neguvernamentale, dacă proiectul sistemului mixt va fi adoptat în lectură finală” (minutul 26.05). **Vitalie GĂMURARI, purtător de cuvânt al PDM**, a declarat: „Niciodată nu ne-am ascuns după careva structuri atunci când prezentăm aceste sondaje, așa cum fac alte partide politice atunci când se ascund în spatele unor organizații non-guvernamentale” (minutul 10.38). **Vitalie LUNGU, jurnalist și moderatorul emisiunii**, a declarat: „Cum ar trebui să procedeze guvernarea, partidul sau partidele din coaliția majoritară – au loc de a mai da înapoi sau, dimpotrivă, trebuie să țină cont de ce vrea poporul, cetățeanul de rând, nu acele ONG-uri plătite din bani veniți de peste hotare pentru a reprezenta și a face jocul unor puteri străine care nu neapărat vor binele Republicii Moldova” (minutul 19.00). Referindu-se la procentul persoanelor mulțumite dacă PDM ar fi renunțat la inițiativa privind votul mixt (32%), dl Lungu i-a catalogat drept „*fanii societății civile moldovenești*” (minutul 22.40). **Valeriu RENIȚĂ, jurnalist**, a menționat că „*Societatea civilă vrea să ne convingă că există niște legi odată și pentru totdeauna pentru Moldova și există niște*

	<p>scenarii făcute la Bruxelles pe care noi trebuie să le urmăm punct cu punct, că altfel vine catastrofa” (minutul 22.13). Victor GURĂU, analist, a menționat: „Dacă atrageți atenția, în ultimul flash-mob, cum l-au numit ei, în fața Parlamentului, a apărut un personaj nou, dacă nu mă înșel, Centrul de Resurse Juridice. Păi, cetățenii cunosc că acolo a apărut un săculeț cu bani de vreun milion patru sute de mii de biștari americani”. (minutul 36.30).</p> <p>20 iulie 2017 – Parlamentul a adoptat în lectura a doua Legea nr. 154 privind schimbarea sistemului electoral în unul mixt.</p>
15 martie 2017	<p>Veaceslav BALACCI, blogger, a publicat un articol în care sugerează că unii reprezentanți ai mass-media și din societatea civilă, pe care îi menționează nominal, au beneficiat din miliardul furat în urma devalizării a trei bănci din Moldova. Articolul conține limbaj licențios.</p>
17 martie 2017	<p>Eduard HARUNJEN, Procurorul General, în cadrul unui eveniment public organizat de Freedom House, cu genericul „Construirea podurilor de încredere dintre societatea civilă și sectorul justiției” a sugerat că societatea civilă distorsionează informațiile publice. Acesta a declarat: „De foarte multe ori constatăm cu regret că voi [societatea civilă] operați cu niște supoziții, niște chestiuni care sunt rodul unor manipulări, unor distorsionări. Și este foarte regretabil că dvs. operați cu aceste chestiuni fără ca să vă informați din prima sursă” (ora 2.45.50 – 2.46.10); „Știți care este problema cea mai mare? Nu pentru că aveți poziții diferite sau pentru că nu vedeți adevărul sau nu vreți să-l vedeți. Problema cea mai mare este că voi aveți un grad de credibilitate față de partenerii noștri de dezvoltare. Și iată aici are loc impactul cel mai negativ” (ora 2.47.00 - 2.47.15); „<u>Cine vrea să facă politică, să facă politică deschis, și nu camuflat. ... Dar acei care vor să facă politică, acei care au ales o strategie de respingere totală a tot ceea ce se face într-o autoritate, eu cred că ar trebui să-și revizuiască pozițiile. Sau noi o să trebuiască să ne consolidăm mai mult pentru a informa donatorii și ai noștri, și ai voștri că efectul scontat al reformelor așteptate atât de mult și peste hotare, și la noi ... nu-și va atinge scopul</u>” (ora 2.51.00 - 2.51.56).</p>
7 mai 2017	<p>Sergiu SÎRBU, deputat, membru al Partidului Democrat din Moldova (PDM), într-o postare pe Facebook a recomandat donatorilor străini să sisteze finanțarea organizației Promo-LEX. Deputatul a acuzat organizația de manipularea și falsificarea datelor unui raport de monitorizare al partidelor politice: „În atenția donatorilor străini! Peste 1,2 milioane de lei (circa 50 mii GBP), donați de Ambasada Britanică pentru un raport fals Promo-Lex!!! Am o propunere. Următoarele tranșe de finanțare ale Promo-Lexului să fie debursate în anul 2022! Dacă vor demonstra că nu mai fac partizanat politic evident! Mai jos argumente suplimentare cum se manipulează, cum se falsifică un raport financiar, cum se interpretează abuziv legea și cum se FURĂ banii donatorilor în favoarea unor partide!”</p>
16 mai 2017	<p>Veaceslav BALACCI, blogger, a lansat o campanie prin care a solicitat liderilor ONG-urilor să publice declarații cu privire la veniturile acestora. „Nu este un secret că mai mulți lideri de ONG-uri, numite și „devoratoare de granturi” de milioane de euro de la partenerii Occidentali ai Moldovei, care prin donații încearcă să ajute populația țării și nu o mână de oameni care au format un cartel ONG-ist, ridică onorarii de 4-5 mii de euro, adică vreo 100 mii de lei lunar! ... Îndemn toți liderii de ONG-uri să publice pe paginile web ale organizațiilor declarații privind averile, veniturile și sursele lor de venit, inclusiv onorariile și alte</p>

	<p>remunerări primite în perioada ultimilor 5 ani de la donatori, interni sau externi, inclusiv politicieni, împreună cu sumele impozitelor achitate statului din aceste venituri”.</p> <p>Declarația a fost preluată în scurt timp de mai multe platforme de media, inclusiv cele care susțin Partidul Democrat din Moldova (PDM), direct sau indirect, și anume Realitatea.md, Today.md, Evenimentul.md, Politics.md și Timpul.md.</p>
17 mai 2017	<p>Petru BOGATU, jurnalist, într-o postare pe facebook, a menționat că ONG-urile se pot implica în activități politice prin luarea de atitudine, proteste, susținerea unei mișcări populare, cu excepția partizanatului politic. Dl Bogatu a scris că un ONG care se pretinde independent a fost plătit de către Renato USATÎI, președintele partidului politic Partidul Nostru, fără a menționa numele acestuia: „<i>Lucrurile devin însă de-a dreptul scandaloase dacă un ONG care are calitatea de arbitru încasează bani de la un partid ca cel al interlopului filorus Renato Usatîi</i>”. Lansarea unor acuzații vagi, fără a menționa concret un nume, plasează o amprentă negativă asupra imaginii întregii societăți civile.</p>
18 mai 2017	<p>Veaceslav BALACCI, blogger, a publicat un articol cu limbaj denigrator și licențios despre activitatea unor reprezentanți ai presei și ai societății civile, în care a reiterat apelul de publicare a declarației veniturilor și surselor de venit de către liderii ONG-urilor.</p>
19 mai 2017	<p>Peste 20 de OSC-uri au lansat o declarație comună prin care au menționat că atacurile împotriva OSC-urilor care s-au opus modificării sistemului electoral este inadmisibil și au menționat că expunerea opiniilor pe subiecte ce țin de sistemul electoral nu constituie afiliere politică. OSC-urile au invitat reprezentanții autorităților publice, partidelor politice și instituțiilor mass-media să se abțină de la atacuri asupra OSC-urilor active, independente și cu opinii critice cu privire la inițiativele autorităților.</p>
22 mai 2017	<p>Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol cu caracter tendențios despre activitatea unor organizații de presă și societății civile, referindu-se la declarația acestora cu privire la deteriorarea mediului de activitate din 19 mai 2017: „<i>Am văzut o declarație semnată despre ONG-uri că îs chinuite și trollite. Acolo pe locul 6 era „Asociația Telejurnaliștilor Independenți”. Trist că au uitat să pună și denumirea organizației care este „V.I.P”. De fapt, proprietara ONG-ului e confondatoarea ziarului de zgardă - Aneta Grosu. ONG-ul e făcut pentru a mai spăla niște ruble europene dar iată că merge și pentru a semna declarații</i>” .</p>
26 mai 2017	<p>Igor DODON, președintele Republicii Moldova, în cadrul unei vizite de lucru la Budapesta, a avut o întâlnire cu președintele Ungariei, în cadrul căreia au discutat inclusiv despre experiența Ungariei privind transparența finanțării ONG-urilor. Pe pagina web a președinției a fost publicat un comunicat de presă, în care se menționa: „<i>Am discutat despre noile inițiative legislative de asigurare a transparenței finanțării ONG-urilor, păstrarea și consolidarea statalității țărilor noastre. Inițiativa promovată de către partenerii noștri ungari față de finanțarea ONG-urilor, provenită din străinătate, este foarte interesantă și cred că ar putea fi pusă în aplicare și în Moldova</i>”.</p>
29 mai 2017	<p>Portalul de știri Deschide.md a publicat un articol semnat de jurnalista Svetlana MAFTEI, în care a relatat că dl Pirkka TAPIOLA, Ambasadorul Uniunii Europene în Moldova, susține activitatea politică a ONG-urilor: „<i>Pirkka Tapiola „a binecuvântat” implicarea ONG-urilor în orice activități ...inclusiv cele politice! ... Acest lucru s-a întâmplat la 5 zile după declarația</i></p>

	<p><i>publică prin care 22 ONG-uri - multe dintre ele participante și la evenimentul CRJM - negau cu vehemență afilierea lor politică și condamnău acuzațiile lui Adrian Candu făcute în acest sens”.</i></p> <p>Autoarea a prezentat în mod eronat și unilateral discuțiile din cadrul evenimentului. Articolul a fost lansat în contextul organizării la 24 mai 2017 a unei mese rotunde de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și Centrul European pentru Drept Necomercial (ECNL) din Budapesta (Ungaria) cu privire la implicarea organizațiilor societății civile în afacerile publice: activitățile politice și politici publice. La discuție au luat parte OSC-uri din Moldova, reprezentanți ai autorităților naționale și ai partenerilor de dezvoltare.</p>
19 iunie 2017	<p>Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat și expediat o scrisoare deschisă comunității donatorilor și reprezentanților instituțiilor europene pentru a „stopa” finanțarea instituțiilor mass media și ONG-urilor de media, în care menționează: <i>„[despre Asociația Presei Independente, Newsmaker, Agora și TV8] Nu vreau să cred că ați intrat în acest joc trist și v-au ademenit într-o joacă mai puțin cinstită. Deloc nu vreau să cred. Dar, vă asigur, în 2018 atunci când veți avea nevoie de ei, ei vă vor ”kidani”. Așa un cuvânt rusesc dar care definește cel mai bine starea de lucruri.</i></p>
29 iunie 2017	<p>Consiliul Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și tuberculozei (CNC TB/SIDA), condus de Ruxanda GLAVAN, ministra Sănătății la acel moment, a decis excluderea Centrului Pentru Analize și Politici în Sănătate (Centrul PAS) din procesul de implementare și gestionare a surselor Fondului Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei. La 4 iulie 2017, șase membri ai CNC TB/SIDA din partea societății civile au solicitat anularea hotărârii din 29 iulie 2017 de excludere a Centrului PAS.</p> <p>Centrul PAS a declarat că această decizie este <i>„o decizie politică, nefundamentată din punct de vedere tehnic, inconsecventă cu angajamentul luat anterior, adoptată cu încălcări procedurale și neîntrunind numărul de voturi necesare”</i>. Centrul PAS a mai menționat că <i>„pe parcursul procesului de elaborare a documentelor de grant, echipa Centrului PAS a fost supusă numeroaselor presiuni din partea Unității de Coordonare a Programului Național HIV (UCPNHIV) (în comparație cu procesul de elaborare a documentelor de grant gestionat și discuțiile purtate de Unitatea de Coordonare a Programului Național TB) - intimidare, tentativă de excludere a sub-recipientului Fundația Soros-Moldova de la negocieri, de dictare a modului de abordare a procesului, de ignorare a poziției unor actori ai societății civile și favorizarea unui actor, de lipsă de transparență în comunicare, în circulația documentelor detaliate și netransparență privind principiile tehnice în baza cărora echipa UCPNHIV lua decizii, toate la un loc fiind o premieră în istoria granturilor HIV de la Fondul Global din 2003 încoace”</i>.</p>
7 iulie - 12 septembrie 2017 Tentativa de a limita finanțarea de peste hotare a	<p>Vladimir CEBOTARI, ministrul Justiției la acel moment, vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova (PDM), a introdus unilateral un capitol din trei articole (articolele 28-30), numit „Prevederi speciale”, într-un proiect de lege privind organizațiile necomerciale (ONC) elaborat de un grup de lucru timp de mai bine de un an de zile. Aceste articole limitau finanțarea de peste hotare a ONG-urilor pentru implicarea în „activități politice”, impunând obligații suplimentare de raportare financiară și de activități pentru orice ONG care primește fonduri străine, direct sau indirect, sau fonduri de stat, precum și</p>

<p>ONG-urilor pentru „activități politice”, fără a explica care sunt acestea</p>	<p>sanțiuni suplimentare pentru nerespectarea acestor reguli. Proiectul legii nu definea termenul de „activități politice” și includea inițial și activitatea de comentare a proiectelor de acte normative ca și activitate politică. Ultima a fost exclusă ulterior.</p> <p>Majoritatea membrilor grupului de lucru care a elaborat proiectul legii ONG timp de mai bine de un an de zile nu au fost de acord cu aceste modificări. Ministerul Justiției nu a motivat introducerea unor astfel de limitări în nota informativă a proiectului de lege. La 11 iulie 2017, circa 160 de ONG-uri au emis o declarație publică prin care au solicitat Ministerului să retragă prevederile controversate privind finanțarea din exterior a ONG-urilor, menționând că acestea sunt contrare standardelor internaționale și pun în pericol întregul sector asociativ și democrația în Republica Moldova.</p> <p>În aceeași zi, Ministerul Justiției a publicat proiectul de lege pentru consultări publice și a acceptat comentarii până la 11 august 2017. 24 de ONG-uri au prezentat comentarii prin care au solicitat Ministerului Justiției să renunțe la aceste prevederi, precum și la orice alte inițiative menite să limiteze activitatea ONG-urilor. La 17 iulie 2017, Ministerul Justiției a extins lucrul asupra proiectului, făcând un apel public către alte ONG-uri pentru a se alătura grupului de lucru mixt.</p> <p>La 12 septembrie 2017, Vladimir PLAHOTNIUC, președintele Partidului Democrat din Moldova (PDM), a anunțat în cadrul unei conferințe de presă (minutul 9.20) că, pe fondul speculațiilor publice asupra proiectului de lege, el și colegii lui din PDM i-au cerut ministrului Justiției să înceteze orice lucrare cu privire la proiectul de lege. În aceeași zi, ministrul Justiției a dizolvat grupul de lucru însărcinat cu elaborarea Legii cu privire la organizațiile necomerciale și a retras proiectul de lege.</p>
<p>10 iulie 2017</p>	<p>Procuratura Generală a organizat o sedință comună cu participarea reprezentanților Amnesty International Moldova, care a fost transmisă în direct, sub pretextul unei eventuale propuneri de fortificare a colaborării dintre Procuratura Generală și Mișcarea Amnesty International. În cadrul reuniunii, reprezentanții procuraturii au recomandat organizației să coordoneze rapoartele acesteia înainte să fie emise publicului.</p> <p>Amnesty International Moldova a calificat acțiunile Procuraturii Generale drept acțiuni de intimidare și de încercare de discreditare profesională a expertizelor emise de organizație. Organizația a condamnat în mod categoric acțiunea Procuraturii Generale și a considerat-o una din acțiunile autorităților moldovene împotriva ONG-urilor.</p>
<p>13 iulie 2017</p>	<p>Victor MICU, președintele Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a declarat într-un interviu acordat publicației Newsmaker.md că unele organizații neguvernamentale se implică în critică pentru a obține finanțări din partea donatorilor: „<i>Мне кажется, что некоторые НПО выступают только с критикой, чтобы получить больше фондов</i> (Mi se pare că unele ONG-uri sunt critice doar pentru a obține mai multe fonduri)”; „<i>А когда неправительственные организации, которые имеют свой интерес или занимаются популизмом, делают опросы, я им не очень доверяю</i> (Când organizațiile neguvernamentale, care au propriul lor interes sau sunt angajate în populism, fac sondaje, eu nu prea am încredere în ele)”.</p>
<p>15 iulie 2017</p>	<p>Bogdan ȚÎRDEA, deputat, membru al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), a publicat un episod în cadrul emisiunii sale de autor dedicată temei „Uniunea</p>

	<p>Occidentului cu oligarhii". DI Țrdea a declarat că „<i>Occidentul, baronii societății civile și oligarhii au scos comuniștii de la putere la 7 aprilie 2009, comițând o lovitură de stat</i>”, iar după aceasta, reprezentanții societății civile au ocupat poziții-cheie în structurile de stat.</p>
<p>17-19 iulie 2017</p>	<p>La 17 iulie 2017, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a publicat pe pagina sa web un comunicat prin care i-a invitat la ședința CSM din 18 iulie 2017 pe jurnalista Mariana RAȚĂ și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) în privința a două articole jurnalistice („Judecătorii miliardului furat” și „În Republica Moldova legea o fac judecătorii cu note mici”). Comunicatul a fost plasat și pe pagina de Facebook a CSM cu plasarea tag-ului Anticorupție.md și CRJM, dar nu a fost expediat invitațiilor. În plus, autorul celui de-al doilea articol jurnalistic nici nu a fost invitat la ședința CSM.</p> <p>În cadrul ședinței din 18 iulie 2017, CSM a notat că în articolul scris de jurnalista Mariana RAȚĂ „Judecătorii miliardului furat” exista o inexactitate, fiind indicat greșit numele judecătorului care a emis ordonanța la care se făcea trimitere în articol. Jurnalista a recunoscut greșeala și s-a angajat să o înlăture imediat, explicând că eroarea putea fi evitată dacă i s-ar fi răspuns la cererile de acces la documentele publicate pe Portalul unic al instanțelor judecătorești și dacă accesul la hotărârile judecătorești publicate pe Portalul unic al instanțelor judecătorești nu era limitat prin excluderea posibilității de căutare a hotărârilor după numele părților. Membrii CSM au acuzat-o pe jurnalistă de dezinformare.</p> <p>Cel de-al doilea articol vizat, „În Republica Moldova legea o fac judecătorii cu note mici”, a fost publicat de portalul online de știri Moldnova.eu. Acesta era bazat pe o analiză a CRJM privind selecția și promovarea judecătorilor în Republica Moldova, care arăta că un număr mare de judecători care au un punctaj mai mic decât alți candidați, care este acordat de un colegiu de selecție, sunt numiți în funcții și promovați la instanțele superioare. Teodor CÂRNAȚ, membrul CSM la acel moment, a acuzat CRJM că a răspândit informații greșite care au dus la publicarea unor articole jurnalistice care duc în eroare opinia publică. Reprezentanții CRJM au menționat datele statistice colectate de pe pagina web a CSM. Victor MICU, președintele CSM, a luat în derâdere termenul de „date statistice”.</p> <p>La 19 iulie 2017, câteva ONG-uri de media au publicat o declarație, prin care au condamnat acțiunile CSM de admonestare publică și colectivă a jurnalistei Mariana RAȚĂ, pe care au considerat-o drept intimidare la adresa jurnaliștilor. ONG-urile au notat că îngrădirea accesului jurnaliștilor la informațiile de interes public, cum ar fi hotărârile de judecată și restricțiile de căutare în baza de date a hotărârilor judecătorești publicate pe Portalul unic al instanțelor judecătorești, pot duce la erori ale jurnaliștilor. De asemenea, ONG-urile s-au arătat uimite că CSM a atras atenția la o greșală minoră în comparație cu încălcările grave de sistem comise de judecători, legate de furtul miliardului, care au fost descrise în investigația jurnalistică.</p>
<p>18 iulie 2017</p>	<p>Compania sociologică IMAS a publicat sondajul „Barometrul Socio-Politic” efectuat la comanda Partidului Democrat din Moldova (PDM). Sondajul conține întrebări și cu privire la societatea civilă. Întrebările și variantele de răspuns sunt formulate astfel, încât să influențeze negativ atitudinea față de sectorului necomercial. La întrebarea „<i>Oamenii au diverse păreri despre societatea civilă (activitatea asociațiilor/organizațiilor obștești/ONG-urile) care activează în Rep. Moldova. Dvs. cum considerați, în ce măsură sunteți de acord cu următoarele ...?</i>” au fost oferite 10 răspunsuri. Dintre acestea, primele 6 sunt negative</p>

	<p>(Populația știe foarte puține despre activitatea lor; Activitatea lor este influențată de anumite forțe politice; Sunt organizații folosite pentru a spăla banii; Activitatea lor sprijină anumite forțe politice; Utilizează ineficient banii organizațiilor internaționale; Impactul activității lor este redus) și următoarele 4 sunt pozitive sau formulate într-un mod neutru (Prin activitatea lor, ele pot salva chiar viețile unor oameni; Cu ajutorul lor, o societate se poate dezvolta mai repede; Ele rezolvă unele probleme nesoluționate de către stat; Ele sunt mai aproape de așteptările oamenilor). Primele 6 răspunsuri sunt plasate primele, iar cele 4 sunt lăsate la sfârșit, astfel încât respondenții pot să-și creeze o impresie negativă despre ONG-uri după primele 6 întrebări consecutive care au conotație negativă.</p> <p>Întrebările despre nivelul de încredere în societatea civilă au fost formulate după întrebările „Un număr de partide și ONG-uri au ales să protesteze împotriva inițiativei de introducere a votului mixt. Ce părere aveți despre aceste proteste?” și „In varianta în care sistemul mixt de vot va fi adoptat de Parlamentul Republicii Moldova, dvs. intenționați să participați la proteste, demonstrații, marșuri?”. Consecutivitatea întrebărilor putea duce la răspunsuri în defavoarea societății civile, având în vedere faptul că protestele organizate de ONG-uri au fost asociate cu partidele, despre care oamenii nu au o părere tocmai bună în societate.</p> <p>Rezultatele sondajului au fost preluate de către postul Publika TV care a realizat o emisiune în care a abordat nivelul de încredere în societatea civilă (a se vedea mai jos).</p>
<p>18 iulie 2017</p>	<p>Postul Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova (PDM), în cadrul emisiunii Fabrika cu subiectul „Poporul nu crede societății civile”, a pus în discuție rezultatele sondajului IMAS din 18 iulie 2017 privind încrederea în societatea civilă.</p> <p>În reportajul pregătit pentru emisiune s-a menționat: „74% dintre participanții la sondaj spun că nu au încredere în societatea civilă moldovenească, în timp ce 17% afirmă contrariul. Studiul mai arată că populația din Republica Moldova cunoaște puțin despre activitățile organizațiilor neguvernamentale. 69% susțin că ONG-urile sunt influențate politic, iar 63% consideră că acestea sunt folosite pentru spălarea banilor. În același timp, 57% dintre participanții la sondaj consideră că ONG-urile utilizează în mod ineficient banii internaționali, iar 55% au declarat că asociațiile obștești sunt aproape de așteptările oamenilor” (minutul 26.20). În acest timp, pe fundal era indicat „ONG-urile nu inspiră încredere”.</p> <p>Pe parcursul a jumătate de emisiune, în timp ce invitații discutau despre societatea civilă, pe fundal era indicat „Poporul nu crede societății civile” și „Societatea civilă este politizată”.</p> <p>Vitalie LUNGU, moderatorul emisiunii la Publika TV, a declarat: „Potrivit studiului [IMAS], marea majoritate a celor chestionați nu au încredere în reprezentanții societății civile, despre care cred că este politizată și nu reprezintă interesele cetățenilor” (min 25.50); „Cât de capabilă este această societate civilă să scoată moldovenii și cu ce mesaj să-i scoată, la protest” (min 40.45); „Ar trebui să vadă unii anumite date publice referitor la ONG-urile sau societatea civilă cum au fost finanțate de mai multe ministere capturate ale guvernării, bani dați, și nu este vorba de 100, 200 de lei, este vorba despre zeci de mii de lei” (min 48.40); „Noi în Republica Moldova suntem meșteri și ar trebui să dăm un master-class la discreditarea unor noțiuni. ... Am discreditat și noțiunea de societate civilă” (minutul 55.10).</p> <p>Vitalie GĂMURARI, purtător de cuvânt al PDM, a declarat: „Cetățenii nu mai dau vina doar pe politicieni, atunci când se spune că nu avem încredere în politicieni, deci a mai crescut,</p>

dar deja se spune foarte clar că nu mai avem încredere nici în o parte a societății civile” (minutul 12.30).

Cristian TABĂRĂ, analist media la Postul Publika TV, a declarat: „Probabil că sondajul se referă la acea parte a societății civile care dorește neapărat să fie cumva implicată sau măcar tangențial, aflată în legătură cu mediul politic, pentru că sondajul acesta are mai degrabă o coloratură ce ține de zona politicului și economicului. Nu cred că imaginea poate fi extinsă de exemplu asupra ONG-urilor care activează în chestiuni ce țin de caritate sau eu știu, de domeniul social în general. În schimb, cifrele mie îmi par foarte aproape de realitate dacă nu chiar realitatea însăși când vine vorba despre această atât de vocală societate civilă care își face apariția în permanență într-o manieră, într-adevăr, foarte subiectivă și foarte partizană, asumându-și pretenția fie de a reprezenta poporul, fie de a cunoaște foarte bine ce înseamnă un domeniu sau altul de activitate. Sunt ONG-uri care monitorizează viața politică, altele - gazetăria, altele – mediul economic, altele – drepturile omului și justiția șamd. E bine că ele există, dar e foarte aiurea cum funcționează ele în Republica Moldova. Tentația asta a existat în toate statele post-sovietice, să spunem așa, sau post-comuniste, când, cunoscând nevoia occidentalilor de a avea cumva oameni de contact prin intermediul cărora să propage democrația în țările post-comuniste, actori din interiorul acestor țări au confiscat repede domeniile, au orbit repede, aruncând praf în ochi finanțatorilor occidentali cu tot felul de pseudo-studii și pseudo-activități, după care cumva au încercat să devină stăpânii domeniilor respective. Așa au făcut și unele formațiuni politice, așa au făcut și ONG-urile, așa au făcut și unii activiști civici, politici ... Iar oamenii în sfârșit au început să înțeleagă asta. ... Mai devreme sau mai târziu, aceste ONG-uri, așa-numita societate civilă își dă arama pe față, cum se spune, adică în locul aurului scilpitor, nu e decât o poleială de aramă. Când i-ai auzit pretinzând luptă în numele poporului și constai că, de fapt, lucrurile stau exact invers” (minutul 27.20); „Pe lângă aceste ONG-uri apar și instituții de presă care ... devin procurorii presei” (minutul 33.40).

Valeriu RENIȚĂ, jurnalist, a menționat că „În sondaj sunt vizate așa-zisele cele mai importante organizații neguvernamentale. Ideea de cele mai importante au acreditat-o înseși aceste organizații, având la îndemână anumite mass-media, alte instrumente care până la urmă formează opinia asta că ele ar fi cele mai importante. De exemplu, în mass-media sunt 5-6 organizații mass-media care s-ar ocupa de protecția drepturilor jurnaliștilor care apar uneori cu anumite declarații, uneori cu totul deplasate, raportând la obiectul de care s-ar putea ocupa, care semnează cele mai importante, cam așa, cele mai importante organizații mass-media, cu de la sine putere. ... Cele mai importante de fapt organizații ale societății civile sunt cele care au azi cei mai mulți bani venite din diferite proiecte. ... Oamenii aceștia sunt foarte bine plătiți. Sigur că lor le vine foarte greu să renunțe la scenariile de care vorbeam noi și la lucrurile pe care le-au inventat ei despre Uniunea Europeană și despre influența Uniunii Europene aici la noi și despre obligațiile pe care le-ar avea toți oamenii față de aceste scenarii pe care tot ei le promovează. Din cauza asta ei și au scorul pe care îl vedem în sondaj. ... Foarte multă lume înțelege cu ce se ocupă acești oameni” (minutul 30.30).

Victor GURĂU, analist, a menționat: „Or dacă dl Tabără are întrebarea cine stă în spatele la TV8 și cum se joacă această carte, vă fac trimitere la proiectul de hotărâre ori decizie anunțat de europarlamentarul Mureșan cu privire la alocarea a 3 milioane de euro pentru, atenție, combaterea propagandei rusești pe teritoriul Republicii Moldova. Pentru aceasta,

	<p><i>a fost formată special așa-numită fundație media, se numește Alternativa media, care tot acolo la postul acela se află. Și imediat în jur au apărut dinozaurii, inclusiv și din presa independentă, cum o numim noi. Această societate civilă a atras atenția asupra sectorului politic, că nu avem politicieni buni, că s-au format grupuri de interese, caste. Haideți să atragem oleacă atenția asupra grupurilor formate în cadrul acestor ONG-uri importante și așa-zisei presei independente. Cine acolo sunt? Dinozaurii care au apărut în anii 90 și țin sub control ... nu țin sub control numai proiectele, dar ceea ce vând ei este expertiza despre care vorbeam și atrăgeam atenția că guvernarea totuși a învățat lecția. Se bazează pe expertiza cercului de experți, dar mai trage cu urechea și la voința poporului deja. Și atunci ei rămân în urmă, pentru că poporul întotdeauna este mai deștept decât experții. Și al doilea element important – presa. Dispar instituțiile de presă, apar. Dar acolo găsim unele și aceleași persoane, domnilor, care au apărut la începutul anilor 90. Și pot să vă aduc exemple pe fiecare ONG în parte, cu mici excepții” (minutul 37.00).</i></p>
<p>18 iulie 2017</p>	<p>Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol referitor la rezultatele sondajului IMAS din 18 iulie 2017, în care a denigrat societatea civilă și a menționat că „ONG-urile din Moldova, majoritatea dintre ele, fac politică în loc să facă politici”.</p>
<p>10 august 2017</p>	<p>Postul Accent TV, afiliată Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) a publicat un reportaj în care a distribuit informații false, potrivit cărora, mai multe organizații neguvernamentale și portaluri informaționale din Moldova ar fi finanțate de către o fundație din SUA pentru a lupta împotriva propagandei rusești și a partidelor de stânga din Moldova. În reportaj se face referință la o postare de Facebook a președintelui țării, Igor DODON cu conținut similar și se menționează: „Spălare de bani marca societății civile și mass-media independentă. Cei care zilnic ne conving despre așa-zisa influență negativă din Federația Rusă sunt sponsorizați direct de Fondul Internațional al Democrației al Statelor Unite ale Americii. Zeci de portaluri informaționale și organizații neguvernamentale ce își desfășoară activitatea în Republica Moldova, autoprocimate independente și mari luptătoare cu inamicul din Est pe granturi cu câteva zerouri americane au fost deconspirate de Președintele țării”.</p> <p>În cadrul reportajului, Bogdan ȚÎRDEA, deputat din partea PSRM, a declarat: „Toate aceste ONG-uri și media, de fapt, sunt antrenate, dacă vreți, în critica partidelor de stânga, în critica bisericii ortodoxe, în critica președintelui, și s-au antrenat mai multe din ele în campania electorală din 2016, făcând propagandă directă pentru un candidat electoral, vorbim în cazul dat de dna Maia SANDU”.</p> <p>Valeriu OSTALEP, ONG-ist, director al Institutului de Studii Diplomatice, Politice și de Securitate, a menționat: „În Republica Moldova, cel mai des așa-numitele structuri pro-occidentale și care, în mod normal, ar trebui să se străduie să fie obiective la toate încălcările legislației, la toate încălcările standardelor europene, în primul rând, ele practic niciodată nu au reacționat, eu acuz aceste organizații de partizanat politic. Eu pot să demonstrez că majoritatea din aceste structuri nu au nici măcar tentă superficială de structuri obiective”.</p> <p>Conținutul reportajului a fost preluat de publicația media KP.md, care este afiliată PSRM.</p>

17 august 2017	Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol cu caracter denigrator în care scrie despre salariile primite de angajații Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), înregistrat sub forma juridică a unei asociații obștești.
25 august 2017	Grigore NOVAC, deputat, membru al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), a răspuns jurnalistei Ana GHERCIU, redactor-șef Moldova.org, care l-a îndemnat pe președintele țării, Igor DODON, să nu atace ONG-urile și să nu confunde propaganda cu accesul la informație. DL Novac a declarat : „Cel mai dureros, este faptul că pentru acești pseudojurnaliști, finanțarea din exterior al unui site nu este doar propagandă deschisă în interesul statelor care-i finanțează, dar este și un business bine pus pe roate în ultimii ani. Pe domnișoara „jurnalistă”, care a recunoscut că lucrează sub umbrela unui ONG finanțat din străinătate (a se citi: „sub crîșa care aduce bani grei”) o deranjează nu altceva decît aspectul financiar... ba chiar o doare, or jurnalismul în esență este cu totul altceva”.
8 septembrie 2017	Accent TV, instituție mass-media afiliată Partidului Socialiștilor din Moldova (PSRM), a publicat un articol intitulat „ Гражданское общество Молдовы обслуживает олигархов ” („Societatea civilă din Moldova” deservește oligarhii) cu caracter tendențios la adresa organizațiilor societății civile, în baza unei emisiuni realizate cu participarea lui Corneliu CIUREA, analist, și Bogdan ȚIRDEA, deputat PSRM.
11 septembrie 2017	Zeid RA'AD AL HUSSEIN, Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, în discursul său de deschidere a celei ce-a 36 sesiuni a Consiliului pentru Drepturile Omului, a declarat : „În Republica Moldova mă îngrijorează cazurile raportate de urmăriri penale și hărțuire a avocaților reprezentând opoziția, a apărătorilor drepturilor omului și jurnaliștilor. Represaliile împotriva ONG-urilor, înlăturarea unui judecător și cazurile de arestări ale funcționarilor publici pe presupuse acuzații fabricate ridică, de asemenea, îngrijorări. Unele dintre amendamentele propuse la Legea ONG-urilor ar împiedica în mod semnificativ activitățile grupurilor societății civile care primesc fonduri din străinătate. Încurajez Guvernul să respecte pe deplin drepturile de libertate de opinie, de exprimare, de întrunire și de asociere în cursul oricăror astfel de reforme și să consolideze urgent mecanismele țării în domeniul drepturilor omului și să recurgă la expertiza și asistența biroului meu. Orice modificare legislativă ar trebui să vizeze extinderea spațiului pentru o societate civilă puternică, liberă și independentă și ar trebui să fie precedată de consultări transparente și incluzive cu organizațiile societății civile”.
12 septembrie 2017	În cadrul întrunirii statelor membre ale OSCE de la Varșovia, Polonia, 13 organizații ale societății civile au lansat o declarație cu privire la deteriorarea mediului de activitate al societății civile în Republica Moldova. Organizațiile au cerut reprezentanților autorităților publice, partidelor politice și instituțiilor mass-media din Moldova să se abțină de la atacuri asupra organizațiilor societății civile care sunt active, independente și au opinii critice asupra inițiativelor autorităților. Acestea au solicitat un dialog deschis cu toate organizațiile societății civile pentru a promova statul de drept și reformele care sunt cu adevărat necesare în societate.
20 septembrie 2017	Sergiu SÎRBU, deputat, membru al Partidului Democrat din Moldova (PDM), a apreciat negativ raportul de monitorizare elaborat de către Promo-LEX cu privire la impactul legii care introduce sistemul mixt de vot: „Regretăm că manipularea și minciuna din partea unei

	<i>organizații respectate precum este Promo-Lex ia amploare. O astfel de interpretare eronată a legii poate fi admisă ori din incompetență totală ori din rea intenție”.</i>
20 septembrie 2017	Publicația media AIF.md a publicat un articol intitulat <u>„Наемники из «гражданского общества» давно работают на власть и олигархов”</u> (Mercenarii din „societatea civilă” au lucrat mult timp pentru putere și oligarhi), care conține un interviu acordat de Bogdan ȚÎRDEA, deputat, membru al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) . Dl Țârdea a făcut declarații tendențioase la adresa organizațiilor societății civile și a acuzat, printre altele, liderii unei asociații de implicare în politică.
26 septembrie 2017	Pavel FILIP, prim-ministrul Republicii Moldova , în cadrul unui briefing de presă al Partidului Democrat din Moldova (PDM) a <u>declarat</u> : „Foarte multe organizații neguvernamentale se lasă atrase în procesul politic, sau mai bine zis, fac politică. În viziunea mea, cred că organizațiile non-guvernamentale” ar trebui mai mult să se implice în procesele de monitorizare, evaluare, cercetare a politicilor pe care le elaborează instituțiile statului” (min. 05.40). De asemenea, dl Filip a declarat că a propus colegilor de la PDM să acorde un buget special instituțiilor statului care va fi folosit pentru relațiile cu ONG-urile pentru a selecta ONG-urile cu care vor lucra la elaborarea și monitorizarea politicilor publice” (min. 07.30). Această inițiativă poate duce la faptul că doar ONG-urile favorabile guvernării vor fi selectate și, astfel, guvernarea va spune că s-a consultat cu societatea civilă.
2 octombrie 2017	La șase zile după ce prim-ministrul Pavel FILIP a anunțat inițiativa de a crea fonduri bugetare pentru a angaja ONG-uri la elaborarea și monitorizarea politicilor publice, reprezentanții PDM au anunțat lansarea Fundației pentru o Democrație Modernă . Potrivit acestora, fundația va avea rolul „de a promova valori europene și social-democrate de care societatea are nevoie”. Este greu de înțeles de ce reprezentanții PDM se pronunță pentru neimplicarea ONG-urilor în politică, dar în același timp creează fundații, fiind concomitent membri ai partidului de guvernare care fac politică în fiecare zi.
10 octombrie 2017	Unii reprezentanți ai mass-media și ONG-urilor au organizat un protest la sediul Consiliului Superior la Magistraturii (CSM) privind dezacordul cu unele prevederi din Regulamentul cu privire la modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe Portalul național al instanțelor de judecată care urma a fi aprobat de CSM la acea ședință. Anatolie ȚURCAN, membru al CSM la acel moment , a <u>declarat</u> : „Eu nu înțeleg, care societate civilă? Dacă să grăiești cu oamenii simpli, cu justițiabilii simpli, apu... Nu ONG-urile, nu organizațiile neguvernamentale, lasă să mă filmeze și să mă arate. Nu ei reprezintă societatea civilă. Societatea civilă e cu mult mai largă. Nu doi cumătri dintr-un ONG îs societate civilă”. Niciun alt membru al CSM nu l-a oprit și nu a intervenit cu altă opinie.
25 octombrie 2017	În cadrul celei de-a <u>9-a Conferințe Anuale a Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic</u> , Marian LUPU, președintele fracțiunii Partidului Democrat (PDM) din Parlament , a <u>subliniat</u> că societatea civilă trebuie să rămână în afara politicii. Afirmările dlui Lupu au fost combătute de experți europeni care au vorbit despre importanța ONG-urilor în democratizarea unei societăți și au menționat că este corect ca ONG-urile să nu facă

	<p>partizanat politic, dar că în statele dictatoriale societatea civilă lucrează și cu opoziția politică, ei cooperează și fac acțiuni și planuri pentru democratizarea societății.</p> <p>De fapt, afirmația dlui Lupu contrazice acțiunile partidului din care face parte. La 2 octombrie 2017, reprezentanții PDM au anunțat lansarea Fundației pentru o Democrație Modernă care, potrivit acestora, va avea rolul „de a promova valori europene și social-democrate de care societatea are nevoie”.</p>
<p>12 decembrie 2017</p>	<p>Compania sociologică IMAS a publicat sondajul „Barometrul Socio-Politic” efectuat la comanda Partidului Democrat din Moldova (PDM). Unele întrebări din sondaj pot duce la concluzii denigratoare față de activitatea sectorului asociativ. De exemplu, întrebarea „<i>Unele ONG-uri, cu susținerea PCRM, Platforma DA și Partidul Nostru, au venit cu inițiativa de a organiza un referendum pentru anularea votului mixt? Ce părere aveți despre aceasta?</i>” distorsionează realitatea, deoarece decizia ONG-urilor de a organiza referendumul nu a fost determinată de susținerea partidelor politice. Deși această întrebare pretinde să obțină exprimarea atitudinii respondenților față de ideea de organizare a referendumului de anulare a votului mixt, formularea este distorsionată premeditat pentru a induce spre răspunsuri de neacceptare prin sintagma „<i>cu susținerea PCRM, Platforma DA și Partidul Nostru</i>”, care motivează respondenții care nu agreează aceste formațiuni politice să ofere răspunsuri negative.</p> <p>Consecutivitatea întrebărilor din sondaj putea induce răspunsuri în defavoarea societății civile. De exemplu, plasarea întrebărilor despre referendumul eșuat în mun. Chișinău înaintea întrebării cu privire la referendumul de anulare a sistemului mixt în mod vădit putea influența respondenții să adopte o poziție negativă față de acest din urmă referendum. Un alt exemplu ar fi locul plasării întrebării „<i>Cît de multă sau puțină încredere aveți în societatea civilă din Republica Moldova?</i>” după întrebările cu privire la inițiativa ONG-urilor de a organiza un referendum, care pun accent pe sursa costurilor pentru referendum, la care atitudinea negativă a respondenților este previzibilă.</p> <p>La 18 decembrie 2017, 45 de ONG-uri au emis o declarație comună care condamnă acțiunile manipulative ale IMAS și ale PDM, menționând că acestea reprezintă un atac împotriva OSC-urilor. Cu două zile înainte de publicarea declarației, IMAS a publicat un comunicat de presă în care menționa despre „<i>acțiuni de gherilă, bazate pe șantaj și amenințare cu mesaje de poștă, denigrând activitatea [imas]</i>”. IMAS a descris criticile societății civile ca o încercare de a impune cenzura și a amenințat că va efectua un studiu calitativ național privind percepția cetățenilor față de societatea civilă din Moldova. Comunicatul IMAS a fost văzut de ONG-urile semnatare ca o acțiune menită să împiedice publicarea declarației comune, textul căreia la acel moment era consultat între ONG-uri.</p>
<p>14 decembrie 2017</p>	<p>În cadrul unei emisiuni TV, Andrian CANDU, președintele Parlamentului, membru al Partidului Democrat din Moldova (PDM), a declarat că sondajul de opinie Barometrul de Opinie Publică (BOP), comandat de Institutul de Politici Publice (IPP), poate fi pus sub semn de întrebare, deoarece este efectuat de persoane care conduc partide politice și echipa este angajată politic. Dl Candu a menționat că Arcadie BARBĂROȘIE, directorul executiv al IPP, „<i>a fost pe toate scenele protestelor și susținerea de partide</i>”; „<i>dl Boțan - Platforma DA</i>”; „<i>dl Cibotaru - PLDM</i>” (minutul 10.00). Mai târziu, în cadrul aceleiași emisiuni, dl Candu a spus că nu vede o problemă în faptul că dl Boțan, fiind membru al Platformei DA, înainte ca</p>

	<p>aceasta să se înregistreze ca și partid politic, a participat la protestele organizate de aceasta (ora 1.05.20). Menționăm că dl Barbăroșie și dl Boțan nu erau membri ai partidelor politice.</p> <p>DI Candu a mai declarat că echipa care a făcut BOP-ul este afiliată cu partidele politice PAS, PLDM și PPDA: „<i>nu-i acolo dl Cibotaru în BOP? El nu-i liderul PLDM-ului?</i>” (ora 1.05.50). Într-o postare pe Facebook, dl Viorel CIBOTARU, președintele Partidului Liberal Democrat din Moldova (PLDM), a menționat că nu a fost niciodată membru al juriului BOP, a fost director de program care a gestionat acest proiect, funcție pe care nu o mai deține de doi ani.</p> <p>Poziția dlui Candu privind credibilitatea redusă a BOP exprimată în timpul emisiunii din 14 decembrie 2017 a fost vehiculată de către unele surse media afiliate Partidului Democrat din Moldova (PDM) și analiști politici (Publika, Canal 3).</p> <p>Referindu-se la referendumul inițiat de unele ONG-uri pentru anularea votului mixt, dl Candu a comentat: „<i>Societatea civilă să încerce cumva să nu să se mai implice cumva în tot ce înseamnă elementul politic și să nu se discrediteze în felul asta fiindcă deja chiar și sondajele de opinie arată că au ajuns sub limita chiar și a unor instituții</i>”; „<i>O să fie păcat să cheltuim un șizeci de milioane din bugetul statului, ca rezultat zero</i>” (minutul 24.50). Candu nu a precizat despre ce instituții ar fi vorba.</p> <p>DI Candu s-a referit la ONG-urile care s-au declarat împotriva adoptării proiectului de lege privind decriminalizarea infracțiunilor economice promovat de Ministerul Justiției, menționând că acestea sunt ONG-urile care „<i>stau pe platforme politice și protestează cu opoziția</i>” (ora 1.04.30). DI Candu a combătut argumentul prezentatoarei precum că ONG-urile au dreptul la opinie și că pot participa la proteste și a menționat că ONG-urile nu pot participa la „<i>proteste pe dimensiune politică</i>” (ora 1.04.50), notând: „<i>Dacă Partidul Democrat organizează un protest și la acest protest participă o anumită societate civilă împotriva altor partide, acea societate civilă deja nu mai este ... imparțială și obiectivă, fiindcă a luat poziția unui partid împotriva altui partid. Deja asta e confruntare politică</i>” (ora 1.05.00).</p> <p>Menționăm că ONG-urile nu au participat la proteste organizate de un partid împotriva altui partid. Între 5 și 14 mai 2017, mai multe ONG-uri au organizat proteste împotriva schimbării sistemului electoral, la care s-au alăturat și unele partide. Acele proteste se încadrează în limitele dreptului la libertatea de opinie și de întrunire pe care o au atât persoanele fizice, cât și cele juridice, cum ar fi ONG-urile.</p>
<p>18 decembrie 2017</p>	<p>În timpul dezbaterilor din 18 decembrie 2017 privind proiectul de lege privind decriminalizarea infracțiunilor economice promovat de Ministerul Justiției și criticat de mai multe ONG-uri independente, Vladimir CEBOTARI, ministrul Justiției la acel moment, a întrebat reprezentanții acelor ONG-uri prezente la dezbateri pe cine acestea reprezintă, aducând drept exemplu reprezentanți din sectorul privat care reprezintă „sute de angajați”. Remarca ex-ministrului Justiției (ora 1.31.47 – 1.32.05) sugerează că ONG-urile care nu reprezintă un anumit grup de oameni, nu sunt reprezentative și, respectiv, implicarea acestora în politicile publice nu este atât de importantă, spre deosebire de companiile sau asociațiile de business care au susținut proiectul. O asemenea abordare sugerează excluderea sau limitarea ONG-urilor care activează în interes public din procese importante de politici publice, lucru contrar regulilor unei democrații și societăți deschise.</p>

21 decembrie
2017

În decembrie 2017, Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ) a publicat o [investigație privind donatorii partidelor în 2016](#), în care s-a menționat că mai mulți membri ai ONG-urilor au făcut donații către partide politice, printre care și membrii Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și ai Institutului de Politici și Reforme Europene (IPRE). Ulterior, cel puțin **8 portaluri media afiliate Partidului Democrat din Moldova (PDM)** - [Moldova24.md](#), [Hotnews.md](#), [Democracy.md](#), [24h.md](#), [Evenimentul.md](#), [Stiridinmoldova.com](#), [Publika.md](#), [Timpul.md](#) - au publicat în aceeași zi articole aproape identice, conform cărora ONG-urile finanțează partidele de opoziție. Articolele au susținut că ONG-urile au făcut donații către partidele de opoziție, deși investigația CIJ a arătat că donațiile au fost făcute de unii membri ai ONG-urilor, și nu de către ONG-uri și sumele sunt modeste. Aceste publicații nu s-au referit deloc la investigațiile CIJ privind problemele în finanțarea Partidului Democrat. În articole se concluzionează că ONG-urile sunt afiliate politic și au făcut trimitere la rezultatele sondajului IMAS publicat în decembrie 2017. Articolele au menționat doar membrii CRJM, fără a menționa membrii altor ONG-uri care au făcut donații în favoarea unor partide aflate la guvernare la acel moment.

Potrivit art. 26 al [Legii privind partidele politice și a celor mai bune practici internaționale](#), orice persoană fizică, inclusiv membrii ONG-urilor, are dreptul să facă donații partidelor politice din veniturile sale după ce a achitat impozitele către stat. Mai mult, susținerea financiară transparentă a unui partid politic este un element indispensabil al democrației și contribuie la responsabilizarea partidelor. În același timp, finanțarea partidelor de către persoane individuale din mediul asociativ nu înseamnă susținerea acelui partid de către întreaga organizație.

ORGANIZAȚII SEMNATARE:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este un think-tank cu experiență vastă în analiza activității și reformarea sectorului justiției, promovarea drepturilor omului și a reformelor pentru un mediu favorabil organizațiilor societății civile. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.crjm.org.

Amnesty International Moldova este parte a mișcării mondiale pentru DO Amnesty International. Activitatea organizației se bazează pe deciziile votate de către membrii săi la Adunarea Generală. AIM participă în campanii globale și locale, iar actualmente desfășoară activități de Educație pentru DO atât în școli, cât și pentru profesioniștii din domeniul juridic. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.amnesty.md.

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) este un think-tank independent care urmărește obiectivul accelerării procesului de integrare europeană al Republicii Moldova prin monitorizarea și promovarea politicilor publice menite să contribuie la realizarea reformelor sistemice, creșterea democrației participative și consolidarea rolului cetățenilor în

procese decizionale la nivel național și local. Mai multe informații pot fi găsite la www.ipre.md.

CPR Moldova – „Reformele ar trebui văzute în viața reală, nu pe hârtie sau la televizor”. Mai multe informații pot fi găsite la www.cpr.md.

Centrul pentru Politici și Studii de Sănătate (Centrul PAS) este o organizație independentă, non-profit, non-politică din Moldova. Misiunea Centrului PAS este de a construi o societate democratică prin îmbunătățirea și dezvoltarea sectorului sanitar și social, promovarea și evaluarea politicilor, consolidarea capacităților și susținerea reformelor. Mai multe informații pot fi găsite la www.pas.md.

Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT” este un centru independent de analiză și consultanță privind procesul decizional, politic, electoral și social-economic din Republica Moldova și din regiune. Misiunea ADEPT constă în promovarea valorilor democratice și sprijinirea participării active a cetățenilor la viața publică. Mai multe informații pot fi găsite la www.adept.md.

Asociația Presei Independente (API) este una dintre cele mai importante organizații media din Republica Moldova care promovează și ajută mass-media independentă și jurnaliștii apolitici. API promovează principiile presei libere și contribuie la dezvoltarea societății deschise în Republica Moldova. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.api.md.

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală care urmărește promovarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile. Mai multe informații pot fi găsite la www.promolex.md.

WatchDog.md reprezintă un think-tank tânăr din Republica Moldova. Comunitatea reunește experți în diverse domenii de importanță majoră, calificați pentru a elabora și evalua politici publice sectoriale. Obiectivele organizației sunt sporirea rolului societății civile în elaborarea politicilor publice și informarea corectă și comprehensivă a publicului larg și instituțiilor interesate privind situația reală în Republica Moldova pe domenii importante: economie, finanțe publice, democrație, procese electorale, drepturile omului. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.watchdog.md.

Transparency International-Moldova (TI-Moldova) a fost înregistrată ca filială națională a organizației mondiale anti-corupecție Transparency International la 14 iunie 2000. Misiunea TI-Moldova este promovarea transparenței, integrității și răspunderii ca principale modalități de

prevenire a corupției și de îmbunătățire a calității guvernării. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.transparency.md.

Institutul de Politici Publice (IPP) este o organizație apolitică și non-profit. Scopul său este de a contribui la dezvoltarea Republicii Moldova în spiritul unei societăți deschise, participative și pluraliste, dedicate valorilor democratice. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.ipp.md.

IDIS „Viitorul” (IDIS) este un think tank independent, de cercetare și advocacy. IDIS combină cu succes cercetarea socială, politică și economică cu componente solide de advocacy. Ea întreprinde cercetări de teren aplicate în domeniul științelor politice și al analizei economice, guvernării și dreptului, menținând o serie de rețele sociale privind analiza politicilor sociale, descentralizarea, politicile UE și Rusia, conflictele înghețate și comerțul. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.viitorul.org.

Asociația pentru o Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) este o asociație publică, al cărei scop principal este promovarea generală a bunei guvernări prin consultanță și reformă politică în administrația publică. Mai multe informații pot fi găsite la www.ager.md.

Asociația pentru Politica Externă (APE) este una dintre principalele „think tank – uri” din Moldova pe domeniul politicii externe care își propune să susțină procesul de europeanizare, integrare în Uniunea Europeană și soluționare a problematicii transnistrene. Mai multe informații pot fi găsite la www.ape.md.

Centrul Internațional „La Strada” este o organizație axată pe eforturi de edificare a unei societăți în care drepturile omului sunt respectate, sensibilă la problemele care afectează femeile și copiii și care contribuie la crearea condițiilor noi favorabile/disponibile pentru protecția celor afectați. Mai multe informații pot fi găsite la www.lastrada.md.

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) este una din primele organizații neguvernamentale de media din Republica Moldova. Fondată în 1994, organizația are misiunea de a contribui la consolidarea unei prese libere și viabile prin asistența oferită mass-media și jurnaliștilor independenți, prin instruire în domeniul jurnalismului și relații cu publicul, prin campanii media, de advocacy, cercetare și educație media. Mai multe informații pot fi găsite la www.media-azi.md.

Asociația Obștească BIOS (AO BIOS) este o organizație independentă, non-profit, non-politică din Moldova. Misiunea AO BIOS este de a îmbunătăți mediul și condițiile de viață ale oamenilor pe baza principiilor dezvoltării durabile. Mai multe informații pot fi găsite la <http://bios.org.md>.